

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
17 april 2020
Kenmerk
COS/U202000305
Lbr. 20/014
Telefoon
0703738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Coronacrisis update nr 5

Samenvatting

In deze ledenbrief informeren wij u opnieuw over de actuele ontwikkelingen in de coronacrisis. Wij staan stil bij hoe u ons kunt helpen om samen oplossingen te vinden, bij de uitdagingen in de herstelperiode, bij wat u van de VNG kunt verwachten en bij actuele ontwikkelingen in beleid en regelgeving.

Aan de leden**Datum**

17 april 2020

Kenmerk

COS/U202000305

Lbr. 20/014

Telefoonnummer

0703738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Coronacrisis update nr 5

Geacht college en gemeenteraad,

In deze ledenbrief informeren wij u opnieuw over de actuele ontwikkelingen in de coronacrisis. Wij staan stil bij hoe u ons kunt helpen om samen oplossingen te vinden, bij de uitdagingen in de herstelperiode, bij wat u van de VNG kunt verwachten en bij actuele ontwikkelingen in beleid en regelgeving. Wij wensen u veel succes in de komende periode en vertrouwen op een goede samenwerking.

Op zoek naar een nieuwe balansZoekt u met mij mee?

Deze week breekt wederom een spannende fase aan in de aanpak van de corona-crisis. Laten de statistieken van ziekenhuisopnamen een dalende trend zien? Is het reëel om te verwachten dat de maatregelen na 28 april voorzichtig versoepeld kunnen worden? Hoe dan ook: wij moeten zoeken naar een nieuwe balans. Dat is pionieren, want niemand weet exact hoe de nabije toekomst eruit zal zien, wat het effect is van de maatregelen en welke bestuurlijke aanpak de beste resultaten belooft.

Na een maand in een pragmatische lockdown moeten wij de komende periode zorgvuldige keuzes maken. De langere duur van de crisis maakt dat er nieuwe problemen ontstaan die om nieuwe oplossingen vragen. Dat vergt deels het voortzetten van de ingeslagen koers, maar deels ook het zoeken naar antwoorden op nieuwe vragen. Om samen tot mogelijke antwoorden te komen heb ik een aantal vragen geformuleerd. U kunt daarop reageren in het VNG forum Corona (Denkt u mee met de VNG?). Alleen samen vinden wij de juiste richting voor het Nederland tijdens en na de corona-crisis.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag

070 - 373 83 93 | info@vng.nl

De VNG en de gemeenten in de herstelperiode

Geleidelijke terugkeer van crisis naar normaal

Bij de uitvoering van de kabinetsmaatregelen ter bestrijding van het coronavirus spelen het Veiligheidsberaad en de voorzitters van de veiligheidsregio's een belangrijke rol. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid, inclusief toezicht en handhaving ervan. Inmiddels zijn er de eerste signalen dat de verspreiding van het coronavirus lijkt af te zwakken. Dat betekent dat wij mogelijk in stappen geleidelijk terug kunnen keren naar een meer normale situatie. Een situatie waarin een "1,5 meter samenleving" voorlopig het uitgangspunt blijft. In deze herstelfase spelen gemeenten een grote rol spelen bij het uitdenken en uitvoeren van maatregelen.

Wat de VNG voor u kan betekenen

Wij ontvangen zeer veel vragen van gemeenten over de komende herstelfase. Gemeenten maken zich behalve over de uitvoeringspraktijk ook zorgen over hun financiën. De VNG organisatie zal haar belangenbehartiging, dienstverlening en platformfunctie in de komende periode intensiveren om gemeenten te helpen in de praktijk en op landelijk niveau goede afspraken te maken over zowel inhoudelijke als financiële randvoorwaarden. Daarbij zoekt de VNG actief naar samenwerking met de gemeenten en met andere voor gemeenten belangrijke partijen. De opgedane kennis en ervaring zullen wij ook delen met het Rijk, zodat er ook een landelijk beleid komt dat gemeenten in staat stelt hun werk te doen.

Verbreding en vergroting bestuurlijke denk- en slagkracht

Om op bestuurlijk niveau onze denk- en slagkracht te vergroten zullen we op korte termijn een bestuurlijke klankbörgroep inrichten die kan adviseren over de strategische aspecten van de ondersteuning van gemeenten. Daardoor komen signalen en opvattingen gemeenten op tafel en kan de vereniging nog beter als een snel en effectief netwerk functioneren.

Intensivering dienstverlening en platformfunctie

De VNG wil het contact met de gemeenten intensiveren. Veel gemeenten weten de VNG reeds te vinden en doen een groter beroep op onze dienstverlening. De website met actuele informatie (normaal 40.000 bezoekers per week) trok sinds 16 maart gemiddeld twee tot drie keer meer bezoekers. Via het klantencontactcentrum zijn sinds 16 maart zo'n 40% meer vragen van gemeenten beantwoord waarvan 60% over corona-gerelateerde onderwerpen en wisselen zo'n 2.500 leden vanuit gemeenten en veiligheidsregio's ervaringen uit via het forum. Mede als onderdeel van de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering zijn de mogelijkheden van digitaal vergaderen en digitale besluitvorming in kaart gebracht. Ook ondersteunt de VNG haar leden met toolkits voor de uitvoering van de crisismaatregelen zoals de tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandige ondernemers en model-besluiten zoals gedoogbesluiten voor ruimere mogelijkheden voedselbevoorrading. Niet alles is op voorhand in duidelijke adviezen te gieten. Daarom is de uitwisseling van praktijkvoorbeelden en discussie over een goede aanpak binnen de vereniging nodig. De VNG kan bijvoorbeeld een platform bieden voor discussie over morele en ethische kanten van de maatregelen die getroffen moeten worden.

Actualiteit beleid en regelgeving

Afspraken continuïteit financiering Sociaal Domein uitgewerkt

Het ministerie van VWS en de VNG hebben de afspraken van 25 maart jl. over de continuïteit van de financiering van het sociaal domein (de Wmo en de Jeugdwet) nader uitgewerkt. Hiermee krijgen gemeenten meer duidelijkheid op welke wijze de financiering van aanbieders van zorg op peil kan worden gehouden. Deze uitwerking geeft antwoord op de volgende vragen:

- Hoe bepaal je het omzetsniveau waarop je blijft doorbetalen?
- In welke mate vindt na afloop de verantwoording plaats?
- Hoe pakt dit uit voor de verschillende uitvoeringsvarianten, voor LTA en voor hoofd- en onderaannemerschap?
- Moeten gemeenten ook zicht houden op de liquiditeit van aanbieders?
- Geldt dit voor alle aanbieders?

Deze afspraken gelden in elk geval tot 1 juni a.s. (voor de maanden maart, april en mei). Ook op andere onderdelen, zoals meerkosten, gevolgen voor rechtmatigheid, PGB's en afspraken over uitgestelde vragen, worden nadere afspraken gemaakt. Met de afspraken wordt getracht acute liquiditeitsproblemen te voorkomen en de gevolgen van de coronacrisis voor de financiële positie in 2020 van deze zorgaanbieders te neutraliseren.

Meer info: <https://vng.nl/nieuws/afspraken-continuïteit-financiering-sd-uitgewerkt>

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo)

AMvB waarschijnlijk volgende week gepubliceerd

Aan de AMvB wordt door het ministerie nog hard aan gewerkt. Waarschijnlijk wordt deze in de loop van volgende week gepubliceerd. De concept-beschikkingen zijn reeds gepubliceerd in de Toolbox van Tozo (LINK). De beschikkingen voor het definitief verlenen van levensonderhoud en kredieten kunnen pas na publicatie van de AMvB worden gebruikt. De complete set model beschikkingen is alvast online gezet, zodat nu reeds gebruik kan worden gemaakt van een aantal beschikkingen (ontvangstbevestiging, voorschotverlening e.d.) en u zich kunt voorbereiden op definitieve besluitvorming.

Toegang tot Tozo voor Grenswerkers

Het ministerie ontwerpt een ministeriele regeling waarmee de toegang tot de Tozo voor in het buitenland gevestigde en/of woonachtige ondernemers wordt geregeld. Ook hier moeten lastige knopen worden doorgemaakt, zowel juridisch als uitvoeringstechnisch.

Nog geen oplossing voor flexwerkers

Er worden veel vragen gesteld over de flexwerkers. Door de minister is toegezegd dat hij voor deze groep met een oplossing zal komen. Die oplossing is er nog niet en het blijft daardoor onduidelijk waar en door wie flexwerkers zullen worden geholpen. Wij houden u via onze website op de hoogte van actuele ontwikkelingen.

Inkomsten ondernemer en verrekening

Er zijn veel vragen binnengekomen over de manier waarop ondernemers hun inkomsten moeten opgeven en op welke wijze deze door gemeenten moeten worden verrekend. Deze vraag is ook in het debat met de Tweede Kamer gesteld en er is een motie over ingediend. Hierover wordt zo spoedig mogelijk een werkinstructie gepubliceerd, die wordt toegevoegd aan de Toolkit Tozo.

Foutief ingevulde formulieren

Het ministerie heeft geconstateerd dat een behoorlijk aandeel van de formulieren verkeerd/ onvolledig door aanvragers is ingevuld. Dit leidt tot vertraging in de afhandeling. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de aanvrager. Gemeenten kunnen via hun website en in persoonlijke contacten zzp'ers adviseren om ondersteuning in te schakelen bij het invullen.

Voorschot voor gemeenten

Een aantal gemeenten heeft aangegeven dat het voorschot vanuit het ministerie ontoereikend is. Het aantal aanvragen (naar schatting 350.000) is te groot. De VNG heeft dit signaal overgebracht aan het ministerie. Naar verwachting wordt de volgende uitbetaling nog deze week overgemaakt naar gemeenten.

Aanvullende rijksondersteuning culturele en creatieve sector

De minister van OCW trekt € 300 miljoen uit voor de ondersteuning van de door de coronacrisis getroffen culturele en creatieve sector. Dit geld bestaat uit subsidieverhoging voor de meerjarig door het Rijk en de zes rijkscultuurfondsen gesubsidieerde producerende organisaties en festivals. Voorts gaat het om leningen ten behoeve van opengestelde rijksmonumenten en privaat gefinancierde instellingen. Ook wil zij via de fondsen investeren in een vitale regionale infrastructuur voor een beperkt aantal cruciale regionale musea, podia en filmtheaters. Wat betreft dit laatste heeft de minister vooralsnog € 30 miljoen in gedachten. Haar uitgangspunt daarbij is dat de betrokken gemeenten en provincies ook een extra bijdrage leveren van eveneens € 30 miljoen.

Het is te prijzen dat de minister de coronaproblemen bij cultuur serieus neemt, maar we hebben wel behoorlijke bedenkingen. Haar steunmaatregelen betreffen slechts een beperkt aantal instellingen en gemeenten. Het standpunt van de Minister wijkt af van de signalen die zij heeft afgegeven in de Taskforce, het overlegorgaan waar ook de VNG aan deelneemt. Daar is tot het overleg van 16 april jl. niet gesproken over de eis van cofinanciering. De VNG heeft in die overleggen meermaals gewezen op de fragiele financiële positie van gemeenten. Bovendien is het de vraag hoe de door haar beoogde extra gemeentelijke cofinanciering zich verhoudt tot de afspraken in het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen tussen de overheden van 8 april jl. Daar is immers bepaald dat er een reëel beeld moet komen van de met de coronacrisis gemoeide kosten en inkomstenderving bij de medeoverheden. Uitgangspunt voor de VNG is dat de gemeenten er niet op achteruit mogen gaan en dat zij snel weten waar ze aan toe zijn.

Zorg voor kwetsbare mensen die thuis wonen nader uitgewerkt

In een nieuwsbericht op 16 april jl. geeft het Rijk handvatten voor de zorg voor kwetsbare mensen die thuis wonen. Uitgangspunt voor de zorg aan deze kwetsbare mensen is om zo lang mogelijk in te zetten op steun in de thuissituatie. Hierdoor wordt de druk op de medische zorg niet verder vergroot. Tijdig signaleren is daarvoor cruciaal. Het is daarom van groot belang dat de wijkteams, buurtteams en de aanbieders goed en regelmatig vinger aan de pols houden bij deze kwetsbare mensen. Het volledige bericht vindt u hier:

<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/04/16/zorg-voor-kwetsbare-mensen-die-thuis-wonen-nader-uitgewerkt>

Protocollen voor stapsgewijze verruiming beperkende maatregelen

In de persconferentie van 15 april jl. gaf het kabinet aan dat wordt onderzocht hoe stapsgewijs de huidige beperkende maatregelen kunnen worden verruimd. Enerzijds wordt daarbij specifiek gekeken naar een aantal sectoren die nu op last van de noodverordening gesloten zijn, zoals

onderwijs, kinderopvang en contactberoepen. Anderzijds wordt breder gezien hoe "de 1,5-meter samenleving" voor allerlei sectoren kan worden ingericht. Hiervoor worden protocollen uitgewerkt, op basis waarvan op basis van advies van het OMT bekeken kan worden welke versoepelingen welke effecten hebben op de volksgezondheid als gevolg van Corona.

Vanuit de VNG zijn we hier op diverse manieren bestuurlijk en ambtelijk aangesloten. We brengen hierbij steeds het perspectief van gemeenten in, zowel vanuit de handhavingsopgaven als vanuit bredere maatschappelijke ontwikkelingen en effecten. We doen dit op basis van de vele signalen uit de gemeentelijke praktijk die wij dagelijks meekrijgen.

VNG onderschrijft "Protocol Samen veilig doorwerken voor bouw- en technieksector"

Dit protocol is er voor om te zorgen dat er in de bouw op een veilige manier doorgewerkt kan worden, binnen en buiten huis, en dat het werk dus niet stil hoeft komen te liggen. Het protocol volgt de richtlijnen van het RIVM en wordt ook ondersteund door de vakbonden, brancheverenigingen en werkgevers- en werknemersorganisaties.

Link naar het protocol: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/03/27/protocol-samen-veilig-doorwerken-voor-bouw--en-technieksector-van-kracht>

Momenteel wordt onder leiding van het Ministerie van BZK gewerkt aan een gemeenschappelijke verklaring van partijen betrokken bij de bouw, met als doel ervoor te waken dat de bouwsector niet opnieuw in een diepe crisis belandt. De VNG is bij dit initiatief betrokken. Volgende week wordt de verklaring waarschijnlijk gepubliceerd.

Oproep kermisbranche

De kermisbranche heeft in een brief aan de VNG om aandacht gevraagd voor de financiële situatie van haar leden. De branche is in het voorseizoen economisch zwaar getroffen door de maatregelen in de coronacrisis. De branche heeft in een gesprek met de VNG een oproep aan gemeenten gedaan om:

- Kermissen die later in het seizoen zijn gepland niet nu al te annuleren, vooruitlopend op de nieuwe maatregelen die nog moeten worden aangekondigd
- In gesprek te gaan met kermisexploitanten over mogelijkheden om kermisexploitanten tegemoet te komen (pachtovereenkomsten, leges vergunning, precario) en verplaatsen afgelaste kermissen naar later in het seizoen of 2021.

Steunakkoord huurders en verhuurders retail

In navolging van de noodwet voor particuliere huurders is op 10 april jl. ook een akkoord bereikt tussen de retail- en vastgoedsector. Het doel van het akkoord is het winnen van tijd en zorgen voor liquiditeit bij ondernemers in de retail. Naast werkgelegenheid speelt de retailsector een belangrijke rol ten aanzien van de leefbaarheid van binnensteden en dorpskernen. Het akkoord bouwt voort op de eerdere oproep aan de vastgoedsector om, waar mogelijk, huurverplichtingen op te schorten en niet over te gaan tot huuruitzetting voor de periode april – juni 2020. Gemeenten worden gevraagd kennis te nemen van dit akkoord als aanvullende maatregel ter ontlasting van (lokale) ondernemers. Meer informatie vindt u hier: <https://vng.nl/nieuws/huurders-en-verhuurders-retail-sluiten-steunakkoord>

Ook in de komende periode zullen wij u op de hoogte blijven houden van actuele ontwikkelingen. Wij wensen u veel succes bij de aanpak van de coronacrisis in uw omgeving en vertrouwen op een goede samenwerking.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur